

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

SUMARI

Documents del moment present.—Crónica de la Biblioteca Popular.—Protesta de Rabindranath Tagore, per Rabindranath Tagore.—Als Intel·lectuals i els Artistes.—Notes polítiques.

ANY I NÚM. XI.

OLOT, 1.ª QUINZENA DE NOVEMBRE DE 1919.

OFICINA I LABORATORI DE FARMACIA

DE ANTON BOLÓS I VAYREDA

SERVEI ESCRUPULÓS I CIENTIFIC
MEDICAMENTS PURS GARANTITS
MODERNS APARELLS DE LABORATORI
ESPECIFICS; INJECTABLES; OXIGEN; ANALISIS

S. RAFEL n.º 28

TELEFON n.º 40

**Terrens per a vendre
o acensar**

situats al millor punt urbanitzat
del Pla de Llacs

Raó Carrer de la Proa 16, 1er.

YOGHOURT

Se serveix a domicili

Per encàrrecs:

CELLER OLOTÍ

Passeig de Blay, 52

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

ANY I. NUM. XI.

OLOT, 1.ª QUINZENA DE NOVEMBRE DE 1919

DOCUMENTS DEL MOMENT PRESENT

FRAGMENT DEL DISCURS PRONUNCIAT PER D. JAUME BOFILL I MATES EN EL
ÁPET QUE'S DONÁ A SON HONOR, PUBLICAT RESCENTMENT PER «LA REVISTA»

NACIONALISME

El nostre Nacionalisme—i és aquesta la primera característica de les actuals joventuts catalanes, aquí en solidaritat representades—és incondicionat, absolut, essencial. El nacionalisme és, primordialment, un esperit incoercible, i d'aquesta espiritualitat en volem ser maximalistes, amb passió viva i tolerant.

La recerca d'aquest esperit depurarà els nostres ideals, perquè d'ell n'és xopa la nostra terra, i ens donarà, com en altre temps que el posefem, aquella originalitat nacional que instaurava el règim parlamentari dins d'Enropa i oferia al món el llibre dels costums marítims i assajava la solució de plets constitucionals de la nostra federació catalana-valenciana-aragonesa amb pacífiques conferències de delegats. El nostre europeisme no ha de ser imitatiu, provincià, sinó brollat de nosaltres mateixos, en aportar un accent inoït al concert general dels pobles.

Aquest esperit vivificant de la Catalunya orgànica no comportaria desintegracions a base d'interessos professionals o locals que no en fossin una manifestació puríssima. Per això nosaltres, que som nacionalistes perquè creiem en la unitat i en el seny de Catalunya, no sabem pendre en consideració els entusiasmes fingits dels qui, abans d'hora, susciten per dificultar l'obtenció de la integral autonomia, problemes d'autonomia subalterns. Per això nosaltres, que volem una Catalunya integrada i respectuosa de tots els estaments i de totes les professions, no sabem compartir els entusiasmes, nobles sovint, devegades interes-

sats, dels qui, en front, això és, en contra de la Catalunya imminent, s'apinyen en immotivada actitud defensiva, propensa a l'agressivitat, per a conquerir i assegurar la còmoda possessió de privilegis que no reclamaren ni sostingueren davant del centralisme de l'Estat espanyol. Només qui sigui vivificat amb una espurna de l'ànima col·lectiva, només els nuclis d'una ben saonada catalanitat i d'una perfecta capacitat política i tècnica, poden, sense descrèdit per a ells, ofensa de les nostres institucions sobiranes i dany per a la comunitat, merèixer un estatut d'exempció.

Aquest esperit nacional, instuïtiu com una pubertat novella, ens donarà aquella generositat multiforme que per tot s'interessa i que respecta totes les coses vives; que relliga amb correnties internes les institucions diverses, i destria, amb ullada precisa la síntesis i les evolucions; que obre les intel·ligències i els cors a totes les innovacions foranes, gustoses i asimilables. Aquest esperit és el ritme tradicional i renovador que ens fa constantment actuals perquè ens assegura l'eternitat de les essències.

Sigui la llengua la nostra senyera, que no ens la podran arrabassar. Siguem devots d'aquesta ciutat de Barcelona que, amb la seva capitalitat, assegura l'organització vivent, la categoria nacional de Catalunya. I que Déu nos dó, pel servei d'aquests ideals, un bri de seny i un guspireig d'heroisme.

* * *

Nosaltres no volem regatejar a la causa de Catalunya cap recurs, i votem de grat els nostres parlamentaris. Confessem que, en la llur acció exterior per Espanya, han brodat bellament la tasca evolutiva, fent-hi, sense claudicar, filigranes de mèrit. Confessem que llur abnegació intervencionista produí de retop una major difusió de la causa autonomista dins de Catalunya. Però la tasca forana dels nostres parlamentaris no és l'única que pot amprar el nacionalisme, ni ella seria útil sense el contrapès, que li dona empenta i prestigi, de l'actuació nostrada.

Les coses que socialment pesen, àdhuc de fora del Parlament i de fora de la política estant, s'imposen als polítics i als governs. La Irlanda abstencionista dels *sinn feiners* exerceix a la política anglesa una pressió més forta que les velles estridències. Arreu del món, i fins a l'Estat espanyol, el Sindicalisme que sosté i practica el dogma antidemocràtic i antiparlamentari de la no-intervenció política, influeix decisivament

en la legislació i en la governació dels pobles moderns. El prestigi i la força del Catolicisme, compromesos a tantes bandes per la inèpcia dels polítics que pretenien representar els ideals i els interessos de l'Església, han pogut resistir i ara són de nou reconeguts i seran probablement atesos, mercès a les arrels profundes que els lliguen secularment als pobles.

Catalunya, compacta i orientada, és l'antídoto de l'Espanya política triturada i sense més directriu que l'instint personalista o gregari. La dèria dels polítics centralistes és refer el torn dels dos partits, el cercle dels dos dracs que es mosseguen l'un a l'altre la cua. Catalunya no pot resignar-se a l'esclavatge de revifar una senectut com la donzella encambrada vora el rei David. Potser amb el temps li darien tot: carrosses, cavalls, servents, palaus, tresors, fins un penó col·lectiu... com a l'amiga que, llevat d'eleva-la a categoria legítima, res no se li veda i se li consenten els capricis i se li confia el regent del cor i de la casa. Els nostres estadistes més eminents maldarien més d'una setena per l'amor de Raquel i els caldria, en acabar, maridar-se amb Lia.

Per això, com més arriscada sigui la política intervencionista dels nostres parlamentaris, més hem de servir els nacionalistes dins de Catalunya. Sense la nostra confiança i especialment sense la nostra constant intransigència, defallirien abans que llur força i llur prestigi fossin menyscabats. Recordeu el discòbol de Myron? És a punt d'aviar el disc, l'un pen a terra, l'altre basculant encara; però ve que el llença, i com més el braç i la mà es projecten enfora, més el tors i la testa es fan enrera i més sòlidament cames i peus s'afermen.

Potser si que un dia arribi el moment de cordialitat que ens porti l'Autonomia. Però l'Espanya unitària, l'Espanya de la llegenda isabelina, té el cor femení, i menysprearà al qui no sigui més fort que ella, i no vindrà l'efusió si no endevina la nostra superioritat. El dia que la densitat nacionalista de Catalunya sigui suficient, aquell dia estigueu segurs que es produirà el moment d'efusió, i, si no es produís, tant se val, perquè, amb cordialitat o sense, triaríem la solució i triomfaríem d'una manera gairebé mecànica. Als pobles que no tenen el sentit de la igualtat, qui no saben ser més que dominadors o provincians, els és impossible la comprensió d'un règim autonòmic o federatiu si no el veuen venir de fora estant.

CRÓNICA

DE LA BIBLIOTECA POPULAR

☛ El dia 19 visitaren la Biblioteca don Pere Vayreda i Oliva amb la senyora de Vayreda i senyoreta Concepció Bec. També l'ha visitada don Ramon Batlle i Matabosch.

☛ Durant el passat més d'octubre han utilitzat els serveis de la Sala de Lectura 229 lectors (206 homes 23 dones). Als serveis de préstec són inscrits 16 lectors als quals s'han servit 11 obres.

☛ S'han rebut a la Biblioteca, de la Col·lecció Literària de la «Editorial Catalana», la versió de la *Eneida de Virgili*, per Mossèn Llorenç Riber, Pvre; *Una Cançó Nadalena*, de C. Dickens; *L'Elefant blanc robat*, de M. Twain, traduïts per Josep Carner; *Els assassinats del Carrer Morgue* de E. A. Poe, traducció de Carles Riba; *Coriolà* de Shakespeare, traducció de M. Morera i Galicia; *Les aventures de Tom Sawyer* de M. Twain, traducció de Josep Carner; i *Contes d'Anderssen* traduïts per J. d'Albafior.

Han arribat també a la Biblioteca, de la col·lecció «Enciclopèdia Catalana», les següents obres: *Gramàtica Francesa* per Pompeu Fabra, membre de l'Institut; *El Municipi Modern* per F. Culi i Verdaguer; *Doctrina Estètica del Dr. Torras i Bages* per Mossèn Carles Cardó, Canonge de la Seu de Barcelona; i *Piscicultura* per Josep Maluquer.

Ha arribat també a la Biblioteca la *Guia de la Mancomunitat de Catalunya* i el *Programa d'ensenyaments de l'Escola d'Alts Estudis Comercials*. També ha arribat *El Criterio*, de Jaume Balmes.

☛ Durant la quinzena compresa entre els dies 15 i 30 de novembre la Biblioteca no té cap dia de clausura oficial.

☛ S'ha rebut a la Biblioteca, de la col·lecció Literària de la «Editorial Catalana», el Volum tercer de la *Odissea*, traducció de Carles Riba. Ha arribat també a la Biblioteca, de la col·lecció «Enciclopèdia Catalana» l'obra: *El Papat i Els Temps Moderns*, esbos polític per William Barry, traducció de Josep Carner.

☛ Arriba a la Biblioteca de 1 d'octubre últim la revista *Estudios Franciscanos*, redactada pels Pares Caputxins de Catalunya.

☛ Ha arribat també a la Biblioteca el darrer número de la revista *Bibliografia*; els corresponents a aquesta quinzena *Economia i Finances* i la *Revista Agricultura*.

S'han rebut també els darrers números dels periòdics de modes *Chiffons i Vogue* (edició espanyola).

■ El fons de llibres corresponent, a la Secció olotina de la Biblioteca ha rebut de don Pere Vayreda i Olivas el donatiu de les obres del seu pare, l'il·lustre botànic Estanislau Vayreda, *Apuntes para la flora catalana* (Madrid 1880); *Nuevos apuntes para la flora catalana*, extret dels *Anales de la Sociedad Española de Ha. Natural*, tom XI, 1882; i els estudis *Notas Geográfico-botánicas* i *Plantas de Catalunya*, presentats en reunió del 7 d'abril de 1897 a la damunt dita Societat Espanyola de Història Natural, i publicats en els *Anales* de la mateixa.

■ Per disposició de la Direcció d'Instrucció Pública, des del primer de novembre, hi haurà a la Biblioteca a disposició del públic un llibre de demandes en que aquell pugui deixar consignades les seves desiderata respecte d'obres que no trobi en la Biblioteca. Aquestes suggestions seran sempre que sigui possible contestades per escrit dins el mateix llibre amb la firma de la Directora, a imitació del que es fa en la Biblioteca de Catalunya.

PROTESTA DE RABINDRANATH TAGORE

El poeta índú Rabindranath Tagore, ha tingut un gest digníssim en refusar del govern anglés el títol de «Sir».

La seva lletra al representant del govern, és una protesta feta amb una dignitat patriòtica que cal conèixer. Heus aquí el seu text íntegre.

«Excel·lència:

L'enormitat de les mesures preses pel governament del Pundjab per a reprimir alguns desordres interiors, ens ha mostrat brutalment com és de desesperada la nostra situació de súbdits britànics a les Índies. La severitat desproporcionada dels càstigs infligits al poble malaurat, i llurs vies d'execució, no tenen exemple—n'estem convençuts—, llevat d'algunes excepcions recents i llunyanes, en l'història dels governs civilitzats. I considerant que semblant tracte ha estat infligit a un poble sense recursos i desarmat per un poder que posseeix l'organització més terriblement eficaç per a destruir vides humanes, proclamem altament que aquest

poder no pot emparar-se en cap raó de conveniència política per a obrar de tal manera, i encara menys en una justificació moral.

Les relacions dels insults i sofriments patits pels nostres germans del Pundjab ens són arribades a traves de la mordaça del silenci imposat, penetrant per tots els recons de les Indies, i l'agonia d'indignació general desvetllada en el cos del nostre poble, ha estat ignorada dels nostres governadors—qui es felicitaven probablement d'haver donat això que ells consideraven com una lliçó saludable. Aquesta insensibilitat ha estat lloada en la major part dels diaris anglo-hindús, alguns dels quals adhuc han portat la brutalitat fins a envanir-se dels nostres sofriments sense ésser aturats en tal via per aqueixes autoritats que, d'altra banda, no cessen d'atenuar cada crit de dolor o cada expressió de jutjament en els òrgues representants de les víctimes.

Sabent que les nostres reclamacions han estat vanes i que la passió de la venjança envileix el noble ideal dels homes d'Estat en el nostre govern—el qual tan fàcilment podria donar-se el luxe d'ésser magnànim, apoiant-se en la seva força física i les seves tradicions morals—el menys que jo pugui fer per al meu país és elevar, en nom de tots, la veu per a expressar la protesta de milions de compatriotes meus muts de terror i de angoixa. El temps és vingut en què les insígnies honorífiques fan ressaltar la nostra vergonya, pel contrast amb l'estat d'humiliació en el qual estem, i per la part meva, desig romandre despullat en tota marca de distinció especial, al costat d'aquells compatriotes meus que, mercès a llur insignificància, han de patir ultratges que no corresponen a éssers humans.

Tals són les raons doloroses que m'han contret a pregar Vostra Excel·lència, respectuosament i amb greu, de rellervar-me del meu títol de cavaller, que jo havia tingut l'honor d'acceptar de S. M. el rei, en temps del vostre predecessor, objecte sempre de la meva admiració més gran.

RABINDRANATH TAGORE.»

ALS INTEL-LECTUALS I ELS ARTISTES

Entre la sèrie de manifestos sortits ultimament a França expressant el pensament de grups intel·lectuals, cal donar a conèixer el del grup dels

«Artisans des jours nouveaux» pel seu esperit de acoblament de esforços i de jerarquia.

La intel·ligència francesa no és la dot d'una colla de teòrics. No hi ha professionals de la intel·ligència. La intel·ligència francesa és una riquesa de tot el poble de França.

Es galesa; ha begut a la generosa deù cèltica; s'és banyada en el gran riu de la civilització llatina; és àgil i brillant—però també robusta i grave—; audaciosa i ardent—però també analítica i mesurada.—Posseeix sense esforç la qualitat pròpia de la intel·ligència: comprèn.

Es deprimir-la, servar-la dins la vasa, àdhuc esplèndida, d'això que fou, per comptes d'encaminar-la cap a les fèrtils extensions del què serà.

Però la comprometen si la porten per aventures especulatives, on la utòpia esdevé desequilibri del sentiment exacerbat fins a la història. La intel·ligència francesa és la de Colbert i de Montesquieu, de Descartes i de Voltaire, de Pasteur i de Renan, de Claude-Bernard i de Proudhon, de Lamartine i de Jaurés, de Foch i del senzill suboficial territorial que, col·locat, ahir, per atzar de la lluita, al davant d'unes tropes vacil·lants, ha vist, comprès, decidit i reeixit en una ràpida síntesi.

Si aspira a comprendre cada dia millor, si és apta per descobrir, amb una ràpida penetració, això que altres intel·ligències no copsaran sinó, molt més tard, amb gran reforç de raonaments; si està a l'avanguardia del coneixement humà, no es troba, per altre costat, meravellosament armada de la facultat del ritme que apaivaga els excessos i ordena les passions quan hi ha ruptura d'equilibri entre les pretensions de les idees i la vida real?

Per això, en l'hora de tràgiques incertituds que justifiquen la present angúnia, nosaltres fem aquesta crida a la intel·ligència francesa.

* * *

I amb més urgència que a cap altra, adrecem la crida a la intel·ligència dels intel·lectuals—als de França que la guerra ha fet madurar en llurs meditacions; als de tot el món, que han tingut per espectacle els fets més tràgicament instructius.

La guerra fou el resultat d'un desequilibri de forces materials, diabòlicament mantingut per melagòmans caporalitzats que intoxicaren l'esperit del poble alemany. D'ara endavant, plaurà al món constatar una acció transformadora i saludable dels intel·lectuals germànics. I l'hora és arriba-

da d'aixecar sobre les hecatombes i les runes, la reparació humana d'un ordre novell, dominador de les exaltacions de l'egoisme, constructor i protector de l'esdevenidor. Heu's aquí l'obra de síntesi magnífica, que sol·licita les intel·ligències actives. I vosaltres sobretot, intel·lectuals, heu de consagrar-vos a aquesta obra positiva, en mig dels pobles víctimes de vel·leïtats desordenades i miratges de pugilat, o peresosament abandonats al goig.

Demanem, però, la dictadura dels intel·lectuals?—Nosaltres rebutgem qualsevol dictadura: així la d'un Cèsar com la d'una «classe».

No demanem pas que un hom, o un agrupament d'homes, obtingui el privilegi de col·locar-se en el lloc que la seva ambició cobeja: demanem que cadascú ocupi en la societat el lloc que li correspon justament. I el lloc que pertoca a l'intel·lectual, és aquell en què exercirà millor la seva funció social. Perquè en té una.

Quina?

Contemplem avui una disbauxa sense frè, un malgastament de les primeres matèries i àdhuc de les intel·ligències, una confusió de dolors: el desordre.

I diem a la intel·ligència: «Tu coneixes la valor dels plans i l'ordre de les valors. Tu coneixes l'art de la sintaxi i de la composició. Has de tornar obra vivent una sintaxi i una composició socials. Realitza aquesta obra.»

Ens planyem, en les nostres escoles,—primàries, secundàries superiors, industrials o comercials—d'una logomàqula estèril i d'una mescladissa de teories que embaracen els esperits i descuiden el caràcter.

I diem al intel·lectual: «Tu observes la vida. Tu la penetres. Del teu lloc estant, vas coneixent les relacions de l'home i la vida. Fes-nos homes ben condicionats per a la vida, rics de musculatura i de caràcter. Ensenya els drets, però també els deures, per a la laboriosa emulació d'una comunitat de llibertats. Així, prepararàs la organització de la veritable República: aquella en què el govern dels partits serà substituït pel govern de la nació. Realitza aquesta obra.»

Patim una pertorbació, que a tots perjudica, causada per la incoherència de les aspiracions i l'antagonisme apassionat de les forces cercadores d'una llei d'estabilització.

I diem a l'intel·lectual: «Tu has estudiat les lleis del passat. Tu saps les errors que contenien. Tu has dut la teva investigació enllà del mo-

ment actual. Perquè, si no has meditat, no ets sinó un oportunista a sou d'un caprici. Tu has comprès la psicologia dels homes i les condicions essencials de llur vida en societat. Tu has copsat la fragilitat de llur individualisme i la perillosa pobresa de llurs hostilitats individuals en l'obligació social. Guia'ls cap a la col·laboració equitativa, indispensable i fecunda. Realitza aquesta obra.»

Vet-nos aquí col·locats, per a viure o morir. davant aquest manament: donar molt a les altres nacions i rebre'n molt, col·laborar, universalment—o caure en la fallida, o lliscar cap a l'abim d'una guerra nova.

I diem al intel·lectual: «Tu esguardes enllà de les fronteres. Tu llegeixes, tu aprèn, tu saps. Tu compares i aprecies. Mostra al teu país els canvis necessaris que asseguraran l'ordre novell del món. Facilita la col·laboració de tots els pobles. Realitza aquesta obra.»

I, perquè l'intel·lectual realitzi aquestes obres en una plenitud de força i de veritat, nosaltres li diem: Sies home de la teva raça, en treballar per a enriquir-la amb les riqueses de les altres raçes.

* * *

Demanem a l'escriptor i a l'artista que no cometi en els nostres temps novells, l'error de treballar desdenyosament al marge de les activitats laborioses de la ciutat.

L'artista és un artisa entre els artisans; col·labora a la vida de la ciutat. L'art no és una anomalia dins la ciutat, sinó una necessitat superior de la ciutat. Tenir-lo per luxe de dilettante, és disminuir les forces vives d'una nació, perquè l'art és part activa de la vida moderna, que vol ésser completa, i perquè té alta utilitat moral i paper econòmic dins la situació i la influència de la pàtria, en proposar els seus canvis sobre els mercats del món.

L'artista i l'escriptor donen obres. Llurs obres resulten actes, quan són pures i belles. Si no s'esdevinguessin aquests actes, mancaria a les civilitzacions un fogar de beutat i de puresa i no podrien ésser grans ni durables.

Per això tos els homes d'una nació han de comprendre la valor i el benefici reals del nodriment espiritual que l'artista i l'escriptor han inventat per a ells, si l'home, en ells, s'allibera de la bèstia.

Per això, en la societat, justícia ha d'ésser donada a la tasca de l'escriptor i de l'artista,

Per aixó nosaltres concebim lògicament que l'artista, l'escriptor l'in-

tel·lectual també s'apleguin en corporacions; federin llurs forces i llurs drets per a treballar més utilment i viure millor dins de comunitat.

Les Artisans des jours nouveaux.

Entre els delegats:

M. Barrière, Charles Bruu, F. Divoire, J. Desthieux, Ph. Lebesgue, P. H. Loyson, G. Picard, E. Schuré, G. L. Tautain, O. Uzanne, E. Laskine, P. Reboux, etc.

NOTES POLITIQUES

LA CONFERÈNCIA DE FRANCESC CAMBÓ.—La conferència que Francesc Cambó donà al Palau de la Música Catalana és una exposició clara del conflicte social com es troba avui a Catalunya. En aquesta conferència no hi ha falagueries ni per patrons ni per obrers; té el tó de la sinceritat més valenta. És verament una valentia parlar com parlà el leader nacionalista, ara que a Catalunya hi ha politics (?) que miren d'arreglar en llur partit incolor i buit d'idealitat (L. P. E., U. M. N., etc.) els descontents del nacionalisme, siguin com siguin i vinguin d'on vinguin.

Francesc Cambó senyalà les causes que fan aquí més aguda la lluita social. Parlà amb franquesa colpadora del comportament d'alguns patrons. Parlà de la forma que prenia el sindicalisme a Catalunya. En aquell comportament hi hauria egoisme, covardia i manca de direcció; en el sindicalisme català hi hauria una violència anàrquica i la predicació d'uns ideals ja actualment en descrèdit.

El discurs de Francesc Cambó no acontentaria gaire de moment a molts d'aquells que poden ofendre's de certes veritats; però, més a la llarga, tothom veurà en aquella paraula dura que sabia dir les veritats, una esperança en els pitjors moments de crisi. I no dubtem que l'única manera perquè la lluita en aquest conflicte no esdevingui estèril, la manera predicada per Francesc Cambó, que és que hi hagi en tots una idealitat patriòtica, serà un fet aviat, venint alhora amb la autonomia de Catalunya.

LA DIADA REGIONALISTA A GIRONA.—Una mostra de la potència a que arribat el nacionalisme en les comarques gironines fou la festa Catalana de Girona, ont hi era representada tota la nostra terra. Tot fou una demostració de entusiasme i de patriotisme.

El discurs d'En Cambó, fou interessantíssim, ple de doctrina nacionalista i clarament orientador en els moments presents. Fou una crítica punyent del governament espanyol, i un programa clar d'actuació mirant les necessitats del país. Declarà que si la hora de la autonomia no havia passat, perquè la vida dels pobles no passa, tal vegada havia passat per Espanya la hora de trobar amb una solució cordial del plet de Catalunya, la ajuda i cordial col·laboració de nostra terra.

Olot estigué a la diada nacionalista, brillantment representat.